

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000236

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-02-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дудаш Габрієлла Василівна

2. Habriella V. Dudash

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5801-5588

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 229

Назва наукової спеціальності: Громадське здоров'я

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Громадське здоров'я

Дата захисту: 27-03-2026

Спеціальність за освітою: Громадське здоров'я

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11887

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.33.31.19, 76.01.29, 76.01.39, 76.33.42

Тема дисертації:

1. Обґрунтування моделі формування у підлітків переконань та поведінки, що сприяють здоровому способу життя, через інтеграційні стратегії в громадському здоров'ї
2. Justification of a model for shaping beliefs and behaviours in adolescents that promote a healthy lifestyle through integration strategies in public health

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної науково-практичної проблеми громадського здоров'я – формування у молоді мотиваційного та поведінкового аспектів здоров'язбереження в умовах трансформації освітнього та соціального середовища. Дослідження спрямовано на обґрунтування та розробку моделі формування у підлітків переконань і поведінки, що сприяють здоровому способу життя, через інтеграційні стратегії із використанням системного, міжсекторального та партисипативного підходів у межах громадського здоров'я. Дослідження реалізовано за спеціально створеною програмою з п'яти організаційних етапів за допомогою комплексу методів: системного підходу та аналізу, бібліосемантичного, соціологічного, статистичного, графічного, контент-аналізу, концептуального, описового та функціонально-

структурного моделювання, експертних оцінок; що дозволило вирішити поставлені завдання та отримати репрезентативні результати. У процесі дослідження виявлено суттєві розбіжності між рівнем обізнаності підлітків щодо здорового способу життя, їхніми переконаннями та реальною поведінкою. Школярі (94,2±1,2 %) і здобувачі професійної освіти (94,4±0,9 %) демонструють високий рівень поінформованості, проте лише 80,7±1,6 % і 88,8±2,2 % відповідно вірять у користь здорового способу життя, а ще менша частка – 42,2±2,0 % учнів професійно-технічної та фахової передвищої освіти і 45,6±3,5 % школярів – реально дотримуються здорових звичок. Встановлено, що підлітки загалом демонструють позитивні переконання щодо ведення здорового способу життя ($M = 3,47-4,31$), проте у здобувачів професійної освіти ці показники помітно нижчі, ніж у школярів: 60,8±2,0 % студентів позитивно налаштовані на здоровий спосіб життя проти 75,7±3,0 % учнів. З'ясовано, що школярі більше зацікавлені в отриманні додаткової інформації про здоров'я (74,3±3,0 % проти 67,2±1,9 % серед студентів) і частіше довіряють лікарям, учителям та батькам, тоді як студенти професійної освіти переважно орієнтуються на лікарів (68,3±2,0 %). Обидві групи віддають перевагу візуально-комунікаційним форматам – відеороликам і коротким повідомленням – та виявляють зацікавленість у темах здорового харчування, фізичної активності, відпочинку й репродуктивного здоров'я. Установлено, що розвиток освітнього компонента збереження здоров'я в Україні, який пройшов шлях від валеологічних курсів до інтегрованих навчальних предметів, у системі професійної та фахової передвищої освіти залишається фрагментарним. Незважаючи на наявність відповідної нормативно-правової бази, існує потреба у впровадженні єдиного освітнього модуля, спрямованого на формування відповідального ставлення молоді до власного здоров'я. Розроблено концептуальні підходи до інтеграційної моделі формування у підлітків переконань і поведінки, спрямованих на здоровий спосіб життя, яка поєднує інформаційний, емоційно-мотиваційний та діяльнісний компоненти через взаємодію медичних, освітніх, соціальних, громадських і цифрових ресурсів у межах міжсекторального співробітництва. Такий підхід сприяє формуванню ціннісного ставлення до здоров'я, підвищенню мотивації та закріпленню стійких здорових звичок у молоді. На основі результатів власних досліджень обґрунтовано та розроблено модель формування у підлітків переконань та поведінки, що сприяють здоровому способу життя, через інтеграційні стратегії в громадському здоров'ї, яка базується на системному, міжсекторальному та партисипативному підходах і передбачає взаємодію освітніх, медико-соціальних, комунікаційних та цифрових механізмів на стратегічному, методичному, виконавчому та оціночному рівнях з метою створення цілісного середовища, сприятливого для формування цінностей здоров'я та відповідальної поведінки молоді. Функціонування моделі забезпечуються участю державних і місцевих інституцій, освітніх закладів, центрів контролю та профілактики хвороб, медичних і соціальних служб, громадських і молодіжних організацій під координацією фахівця з громадського здоров'я на рівні громади; поєднанням формальної та неформальної освіти, цифрових технологій і громадської участі; а також орієнтацією на практичну реалізацію, моніторинг і сталі зміни поведінки підлітків на користь здорового способу життя. Ключові слова: громадське здоров'я, студенти, підлітки, здоровий спосіб життя, інформованість про здоров'я, переконання, мотивація, фізична активність, харчування, здоров'язбереження, система охорони здоров'я, репродуктивне здоров'я, стратегія, здобувачі освіти.

2. The dissertation is devoted to solving the topical scientific and practical problem of public health – the formation of motivational and behavioural aspects of health preservation among young people in the context of the transformation of the educational and social environment. The research aims to substantiate and develop a model for shaping beliefs and behaviours in adolescents that promote a healthy lifestyle through integration strategies, using systemic, intersectoral and participatory approaches within the framework of public health. The research was carried out according to a specially created programme consisting of five organisational stages, employing a set of methods: systemic approach and analysis; bibliosemantic, sociological, statistical, graphical, content analysis; conceptual, descriptive and functional-structural modelling; and expert assessments. This methodological framework made it possible to solve the tasks set and obtain representative results. The study revealed significant differences between adolescents' awareness of healthy lifestyles, their beliefs and their actual behaviour. Schoolchildren (94.2 ± 1.2 %) and vocational education students (94.4±0.9 %) demonstrate a high level of

awareness, but only 80.7 ± 1.6 % and 88.8 ± 2.2 %, respectively, believe in the benefits of a healthy lifestyle, and an even smaller proportion – 42.2 ± 2.0 % of vocational and pre-higher education students and 45.6 ± 3.5 % of schoolchildren – actually adhere to healthy habits. It has been established that adolescents generally demonstrate positive beliefs about living a healthy lifestyle ($M = 3.47-4.31$), but among vocational education students, these indicators are significantly lower than among school students: 60.8 ± 2.0 % of students have a positive attitude towards a healthy lifestyle, compared with 75.7 ± 3.0 % of school students. It was found that schoolchildren are more interested in obtaining additional information about health (74.3 ± 3.0 % versus 67.2 ± 1.9 % among students) and are more likely to trust doctors, teachers and parents, while vocational education students mainly rely on doctors (68.3 ± 2.0 %). Both groups prefer visual communication formats – videos and short messages – and show interest in topics such as healthy eating, physical activity, recreation and reproductive health. It has been established that the development of the educational component of health preservation in Ukraine, which has evolved from valeological courses to integrated subjects in vocational and pre-higher education, remains fragmented. Despite the existence of an appropriate regulatory and legal framework, there is a need to introduce a unified educational module aimed at forming a responsible attitude among young people towards their own health. Conceptual approaches have been developed for an integrated model for shaping beliefs and behaviours in adolescents aimed at a healthy lifestyle. This model combines informational, emotional-motivational and activity components through the interaction of medical, educational, social, public and digital resources within cross-sectoral cooperation. The approach promotes the formation of a value-based attitude towards health, increases motivation and strengthens sustainable healthy habits among young people. Based on the results of the research, a model has been substantiated and developed for shaping beliefs and behaviours in adolescents that promote a healthy lifestyle through integration strategies in public health. It is based on systematic, intersectoral and participatory approaches and involves the interaction of educational, medical, social, communication and digital mechanisms at the strategic, methodological, executive and evaluative levels, with the aim of creating a holistic environment conducive to the formation of health values and responsible behaviour among young people. The functioning of the model is ensured by the participation of state and local institutions, educational institutions, disease control and prevention centres, medical and social services, public and youth organisations, under the coordination of a public health specialist at the community level; a combination of formal and informal education, digital technologies and public participation; and a focus on practical implementation, monitoring and sustainable changes in adolescent behaviour in favour of a healthy lifestyle. Keywords: public health, students, adolescents, healthy lifestyle, health awareness, beliefs, motivation, physical activity, nutrition, health preservation, health care system, reproductive health, strategy, students.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121U109777

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Дудаш Г.В., Брич В.В. Фактори, що впливають на формування культури здоров'я підлітків. Україна. Здоров'я нації. 2023. № 3 (73). С. 47–52.
2. Дудаш Г.В., Брич В.В. Формування та розвиток освітнього компоненту збереження здоров'я та мотивації до здорового способу життя у підлітковому віці. Public Health Journal. 2024. № 1 (5). С. 59–65.
3. Дудаш Г.В., Брич В.В., Дуб М.М. Окремі аспекти переконань та поведінки, що сприяють здоровому способу життя підлітків, які навчаються у школі. Клінічна та профілактична медицина. 2025. № 4. С. 110–114.

- 4. Дудаш Г.В., Брич В.В. Переконання щодо здоров'я та окремі компоненти способу життя підлітків, які навчаються у закладах професійної та фахової передвищої освіти. *Intermedical journal*. 2025. № 3. С. 102–106.
- 5. Дудаш Г.В., Брич В.В. Концептуальні підходи до формування в підлітків переконань щодо здорового способу життя. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2025. № 3. С. 27–32.
- 6. Dudash H. V. Justification for the use of technologies for shaping beliefs and motivating teenagers to lead a healthy lifestyle. *Sustainable healthcare development: national and global dimensions: scientific monograph*. Vol. 2 / edited by Valerii Zaporozhan and Valeriia Marichereda. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2025. P. 310–322. doi:10.30525/978-9934-26-593-8-13

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U109777

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брич Валерія Володимирівна
2. Valeriya V. Brych

Кваліфікація: д.мед.н., доцент, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3741-6002

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляхова Наталія Олександрівна
2. Natalia O. Lyakhova

Кваліфікація: к.мед.н., доцент, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0503-9935

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жилка Надія Яківна

2. Nadia Y. Zhylyka

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0732-1141

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Відокремлений підрозділ «Науково-практичний медичний центр професійного здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика»

Код за ЄДРПОУ: 45524591

Місцезнаходження: вул.Виноградова, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50096, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Керецман Анжеліка Олексіївна

2. Angelika O. Keretsman

Кваліфікація: к.мед.н., доцент, 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8902-2227

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Русин Людмила Петрівна

2. Liudmyla P. Rusyn

Кваліфікація: к.мед.н., доцент, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0839-1072

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Погоріляк Рената Юріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Погоріляк Рената Юріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна